

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i>	5
Călătoria Sfântului abate Brendan și inmramă <i>irlandeze</i> (Corin Braga)	9
<i>Tabel cronologic</i>	65
Navigatio Sancti Brendani abbatis/ Călătoria Sfântului abate Brendan	69
<i>Note</i>	171
<i>Geografia unui ocean de simboluri:</i> o lectură „ușoară” (Emanuel Grosu)	203
<i>Bibliografie selectivă</i>	251

Anonim

CĂLĂTORIA
SFÂNTULUI ABATE
BRENDAN

Ediție bilingvă

Ediție îngrijită, notă asupra ediției, tabel cronologic,
traducere, note și comentarii de Emanuel Grosu

Studiu introductiv de Corin Braga

POLIROM
2018

XVIII

His finitis, cum magno silentio duxit illos ad refectorium et, pulsato signo lavatisque manibus, fecit omnes residere. Iterum pulsato secundo signo, surrexit unus ex fratribus patris monasterii et coepit ministrare mensam panibus miri candoris et quibusdam radicibus incredibilis saporis. Sedebant autem mixti <fratres> cum hospitibus per ordinem. Et inter duos fratres semper panis integer ponebatur. Idem minister, pulsato signo, ministrabat potum fratribus. Abbas quoque hortabatur cum magna hilaritate fratribus dicens: „Ex hoc fonte quem hodie furtim bibere voluistis, ex eo modo facite caritatem cum iocunditate et timore Domini. Ex alio fonte turbido quem vidistis lavantur pedes fratrum cotidie, quia omni tempore calidus est. Panes vero quos modo videtis ubi praeparantur ignotum nobis est aut quis portat ad nostrum cellarium. Sed tamen notum est nobis quod ex Dei magna elemosina ministrantur servis suis per aliquam creaturam subiectam. Nos sumus hic XXIII fratres. Omni die habemus XII panes. In festivitibus vero et^I in dominicis diebus integros panes singulis fratribus addidit Deus ut cenam habeant ex fragmentis. Modo in adventu vestro duplicem annonam habemus et ita donavit nobis Christus [5r] a tempore sancti Patricii et sancti Albei, patris nostri, usque modo post octoginta annos. Attamen senectus aut langor in membris nostris minime amplificatur. In hac ergo insula^{II} nichil ad comedendum indigemus quod igni paratur. Neque frigus neque aestus superat nos unquam. Sed cum tempus missarum venit aut vigiliarum, incenduntur luminaria in nostra ecclesia quae duximus nobiscum de terra nostra, divina praedestinatione, et ardent usque ad diem, et non imminuitur ullum ex illis luminaribus”.

I. [festivitibus et] II. [hac insula]

XVIII

Acestea sfârșindu-se, în mare liniște i-a condus în refectoriu și, după ce s-a dat semn și și-au spălat mâinile, i-a poftit pe toți să se așeze. Apoi, după ce s-a dat al doilea semn, unul dintre frații părintelui mănăstirii s-a ridicat și a început să aducă la masă pâini uimitor de albe și niște rădăcini cu o aromă incredibilă. Ședeau alternându-se în ordine frații cu cei <aflați> în ospetie. Și între doi frați se așeza câte o pâine întregă. Dându-se <iarăși> semn, același slujitor aducea fraților de băut. Chiar abatele îi îndemna cu mare veselie pe frați, zicând: „Din acest izvor din care astăzi ați vrut să beți pe furiș, faceți bine <și beți> acum cu veselie și teamă de Dumnezeu. <Cu apa> din celălalt izvor pe care l-ați văzut, <cel> turbure, frații își spală picioarele în fiecare zi, fiindcă e cald tot timpul. Iar pâinea pe care acum o vedeți nu știm unde e pregătită sau cine o aduce chelarului⁸¹ nostru. Știm totuși că din marea îndurare a lui Dumnezeu aceasta e adusă slujitorilor săi prin intermediul vreunei creaturi supuse. Noi suntem aici douăzeci și patru⁸² de frați. În fiecare zi avem câte douăsprezece pâini. În zilele de duminică și în cele de sărbătoare, Dumnezeu le dă fraților câte o pâine întregă, așa încât din resturi să aibă pentru cină. Acum, la venirea voastră, am primit o îndoită provizie, și astfel ne-a dăruit Christos <hrană> de optzeci de ani <încoace>, [5r] din vremea Sfântului Patricius⁸³ și a Sfântului Albeus⁸⁴ până acum. Cu toate acestea, nu s-au sporit bătrânețea sau moliciunea în măduarele noastre. Pe această insulă, pentru a mânca, nu avem nevoie de ceea ce se gătește la foc. Nici frigul, nici arșița nu ne doboară vreodată. Însă, când vine momentul liturghiilor sau al vegherilor <în rugăciune>, lumânările pe care, din rânduială divină, le-am adus cu noi din țara noastră se aprind în biserica noastră și ard până în zori, fără să se consume nimic din acele lumânări”.

XIX

Postquam autem biberunt tribus vicibus abbas solito more pulsavit signum et fratres unanimiter cum magno silentio et gravi labore levaverunt se a mensa, antecedentes patres ad ecclesiam. Gradiebantur vero post illos sanctus Brendanus et praedictus pater monasterii. Cum ergo intrassent in ecclesiam, ecce alii XII fratres obviam illis, flectentes genua cum alacritate. Sanctus vero Brendanus cum illos vidisset, dixit: „Abba, cur isti nobiscum non manducaverunt?” Cui ait: „Propter vos, quia non potuit nostra mensa nos omnes capere in unum. Modo reficientur et nichil illis deerit. Nos autem <eamus> in ecclesiam^I et cantemus vespas, ut fratres nostri qui modo reficientur possint ad tempus cantare post nos”. Dum autem perfinissent debitum vespertinale, coepit Sanctus Brendanus considerare quomodo illa ecclesia erat aedificata. Erat enim quadrata quam longitudinis tam et latitudinis^{II} et habebat septies tria luminaria, tria vero ante altare quod erat in medio, et bina ante alia altaria. Erant autem altaria de crystallo quadrata facta et eorum vascula similiter ex crystallo, id est patenae et calices et urceoli et cetera vasa quae pertinebant ad cultum divinum, et sedilia XXIII per circuitum ecclesiae. Locus vero erat ubi abbas sedebat inter duos choros. Incipiebat enim ab illo una turma et in illum finiebat et alia turma similiter. Nullus ex utraque parte erat ausus inchoare verbum nisi praedictus abbas. Non in monasterio ulla vox aut ullus strepitus. Nichil ibi quisque praesumebat. Si aliquod opus necesse fuisset alicui fratri, ibat ante abbatem et genuflectebat coram illo postulans in corde suo quae fieri necesse fuerat. Statim sanctus pater accepta tabula et grafio per revelationem Dei scribebat et dabat fratri qui ab illo

---

I. [autem in ecclesiam] II. [tam latitudinis]

XIX

Iar după ce au băut, abatele, după obicei, a dat semn de trei ori⁸⁵, iar frații s-au ridicat de la masă în mare tăcere și cu mare trudă, mergând către biserică înaintea părinților. În urma lor pășeau Sfântul Brendan și părintele, despre care am pomenit, al mănăstirii. După ce au intrat în biserică, iată ceilalți doisprezece frați <ieșindu-le> înainte și plecându-și în grabă genunchii. La vederea acestora, Sfântul Brendan a zis: „Abate, de ce aceștia nu au mâncat împreună cu noi?”. <Iar acela> i-a zis: „Din cauza voastră, fiindcă masa noastră nu a putut să ne cuprindă pe toți împreună. Acum vor <merge să> mănânce și nimic nu le va lipsi. Noi însă să mergem în biserică și să cântăm vesperele pentru ca frații noștri care acum vor mânca să poată cânta <și ei> la timp după noi”. După ce au terminat slujba de seară, Sfântul Brendan a început să cerceteze felul în care era construită biserica aceea. Era <de formă> pătrată, pe cât de lată, pe atât de lungă, și avea șapte rânduri de câte trei ferestre: trei rânduri în fața altarului care se afla în mijloc și câte două dinaintea celorlalte altare. Iar altarele erau cubice, făcute din cristal; vasele lor erau tot din cristal, adică patenele, potirele, ulcioarele și celelalte vase care serveau la oficiul divin, <și cele> douăzeci și patru⁸⁶ de jilțuri <așezate> jur-împrejurul bisericii. Iar locul în care ședea abatele se afla între cele două coruri: căci de la el pornea un șir <de călugări> și, de asemenea, tot la el se sfârșea și celălalt șir. Nimeni, din nici o parte, nu îndrăznea să scoată vreun cuvânt în afară de abatele de care am pomenit. În mănăstire <nu se auzeau> nici un cuvânt și nici un sunet. Acolo nimeni nu își lua vreo îndrăzneală⁸⁷. Dacă vreun frate ar fi avut nevoie de ceva, mergea în fața abatelui și îngenunchea dinaintea lui, cerând în inima sa ceea ce îi era de trebuință. Îndată, sfântul părinte, luând o tăbliță și un stilet,

consilium postulabat. Cum autem Sanctus Brendanus haec omnia intra se consideraret, dixit ei abbas: „Pater, iam tempus est ut revertamur ad refectorium, ut omnia fiant cum luce”. Et ita fecerunt ad hunc modum in cena sicut ad prandii refectionem fecerant. Finitis omnibus secundum ordinem cursus diei, omnes cum magna alacritate festinabant ad completorium. At vero abbas inchoabat praedictum versiculum, id est „Deus in adiutorium meum intende” et dabant simul honorem Trinitati: „Iniuste egimus, iniquitatem fecimus. Tu, qui pius es pater, parce nobis Domine”; „In pace in id ipsum dormiam et requiescam, quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me”. Post haec cantabant quod pertinet ad hanc horam. Iam consummato ordine psallendi, omnes egrediebantur foras fratres ad illorum singulas cellulas, accipientes secum hospites. Abbas vero cum Sancto Brendano residebat in ecclesia expectantes adventum luminis. Interrogavit vero beatus Brendanus sanctum patrem de illorum silentio et de *conversione*^I, quomodo ita potuissent *esse* in^{II} humana carne. Tunc praedictus pater cum immensa reverentia et humilitate respondit: „Abba, coram Christo meo fateor: octoginta anni sunt postquam venimus in hanc insulam. Nullam vocem audimus humanam excepto quando cantamus Deo laudes. Inter nos XXIII vox non excitatur nisi per signum digiti aut oculo rem tantum a maioribus natu. Nullus ex nobis sustinuit infirmitatem carnis aut spirituum qui vagantur circa humanum genus postquam venimus in istum locum”. Sanctus Brendanus ait: „Licet nobis nunc hic esse an non?”. Qui ait: „Non licet quia non est Dei voluntas. [5v] Cur me interrogas, pater? Nonne revelavit tibi Deus quae te oportet facere antequam hunc venisses ad nos? Te enim oportet reverti

---

I. [conversione] II. [potuissent in]

scria, revelat de Dumnezeu, și îi dădea <tăblița> fratelui care îi cerea povață. În vreme ce Sfântul Brendan lua aminte la toate acestea în sinea sa, abatele i-a zis: „Părinte, e deja timpul să ne întoarcem în refectoriu, ca toate să fie <făcute> pe lumină”. Și după cum făcuseră la masa de prânz, în același fel au făcut și la cină. Încheindu-se toate potrivit rânduielii zilei, toți se grăbeau cu mare zor către completoriu. Iar abatele a început să intoneze micul verset de care am pomenit, adică „Doamne, ca să-mi ajuți mie grăbește”⁸⁸, și în același timp aducea slavă Treimii: „Rău am făcut și nedreptăți am săvârșit”⁸⁹. Tu care ești Tată îndurător, iartă-ne pe noi, Doamne”; „În pace voi dormi și mă voi odihni, căci tu, Doamne, m-ai clădit în mod deosebit într-o speranță”⁹⁰. Apoi cântau cele ce se cuveneau pentru ora aceasta. Sfârșindu-se și șirul psalmilor, toți frații au ieșit afară <îndreptându-se> fiecare către chilia lui și luând cu sine câte un oaspete. Însă abatele împreună cu Sfântul Brendan au rămas în biserică așteptând ivirea zorilor. Iar fericitul Brendan l-a întrebat pe sfântul părinte despre tăcerea și modul lor de viață, cum de <își> puteau ele găsi locul în carnea omenească. Atunci, părintele despre care am pomenit a răspuns cu nesfârșită reverență și smerenie: „Abate, grăiesc dinaintea lui Christos⁹¹: se împlinesc optzeci de ani de când noi am venit pe această insulă. Nu auzim nici un glas de om, în afara <timpului în care> îi cântăm laude lui Dumnezeu. Între noi, cei douăzeci și patru, nimeni nu scoate un sunet⁹² cu privire la vreun lucru și <ne înțelegem> din ochi sau prin semne făcute cu degetul numai de cei mai în vârstă. După ce am ajuns în locul acesta, nimeni dintre noi nu a suferit de vreo neputință a cărnii sau a sufletului, care bântuie neamul omenească”. <Iar> Sfântul Brendan a zis: „Oare ne e îngăduit sau nu să ne aflăm acum aici?”⁹³. La care abatele: „Nu vă e îngăduit, fiindcă nu e voia Domnului. [5v] De ce mă întrebi părinte? Oare înainte de a veni aici la noi nu ți-a

Biblioteca medievală

Călătoria Sfântului abate Brendan este o sinteză din secolele VIII-IX între tradiția legendară celtică și gândirea creștină. Autorul anonim îmbină două genuri narative hibernice, *immram* și *echtra*, și le supune unui proces de interpretare creștină, descriind călătoria pe care Sfântul Brendan o întreprinde pe ocean în căutarea Paradisului terestru. Originalitatea cu care sunt reunite sursele și temele extrase din arii culturale diverse face din text o parabolă a căutării condiției originare pierdute și a felului în care prin sfințenie ea poate fi redobândită.

În pregătire:

Bernard din Clairvaux

Despre considerare

Gerardus din Cenad

Deliberarea asupra imnului celor trei tineri

Anonim

Despre suflet și facultățile sale

Plethon

Despre diferențele dintre filosofia lui Aristotel și filosofia lui Platon

Anonim

Autoritățile lui Aristotel

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-7187-8

www.polirom.ro

Carte publicată și în ediție digitală